

Ягельська Марина Миколаївна, здобувач
навчально-наукового інституту № 4
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: кандидат юридичних
наук, доцент, професор кафедри
конституційного та міжнародного права
Національної академії внутрішніх справ
Хальота А. І.

ПРАВОВА ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ В ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ

Приведення українського законодавства у відповідність до права ЄС та реформування правової системи країни в цілому є важливим завданням для України, що зумовлено її стратегічною метою інтеграції та вступу до ЄС. Процес правової євроінтеграції передбачає створення правової, соціальної та демократичної держави, реальне забезпечення та захист основних прав та свобод людини, а також повномасштабне реформування правової системи України на основі принципів та стандартів, що утвердилися на загальноєвропейському рівні на основі міжнародного права в результаті діяльності європейських регіональних міжнародних організацій таких як Рада Європи, а також Організація з безпеки і співробітництва в Європі.

«Адаптація законодавства України до законодавства ЄС є пріоритетною складовою процесу інтеграції України до Європейського Союзу, що в свою чергу є пріоритетним напрямом української зовнішньої політики», – зазначено у загальних положеннях Закону України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» від 18 березня 2004 року № 1629-VI [1].

Право Європейського Союзу – це складний набір правових засобів та інструментів, які регулюють та спрямовують процеси європейської інтеграції у найважливіших сферах співробітництва. Взаємозв'язок права ЄС із національним правом країн-учасниць базується на таких основних принципах як принцип первинності права ЄС, принцип субсидіарності, а також принцип прямої дії правових норм ЄС на всій території держав-учасниць.

Процес правової інтеграції України до ЄС розпочався з набуттям Україною незалежності, про що свідчить укладена у 1994 році Угода про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами, ряд положень якої містить зобов'язання держави, спрямовані на створення правової бази для регулювання співробітництва з ЄС.

В Україні створена нормативно-правова база та інституційна система, яка включає в себе як центральний орган виконавчої влади – Міністерство юстиції України, – так і посадових осіб, які визначають процеси правової інтеграції України до ЄС. На жаль, невинуватоно другорядну роль в процесі правової інтеграції України до Європейського Союзу відіграє Верховна Рада України, хоча саме її обов'язок приймати закони, а інші суб'єкти мають право лише законодавчої ініціативи.

Правова реформа в Україні повинна базуватись на всебічному входженні правової системи нашої держави до європейського правового простору та її адаптації до європейських правових стандартів. Однак на шляху правової інтеграції України до Європейського Союзу існує ряд проблем, які носять як практичний, так і теоретичний характер.

Перш за все, існує значна проблема впорядкування юридичної термінології, що є вихідним пунктом адаптації права України до права Європейського Союзу. Без зіставлення та визначення єдиної термінології для обох правових систем практично неможливо досягти взаєморозуміння в правовій сфері. Тому процес адаптації законодавства слід розпочинати саме з узгодження понятійного апарату та юридичної термінології.

Також однією з основних проблем є питання ролі закону в правовій системі України як реально діючого, а не суто формального джерела права. Однією з найнеобхідніших умов успішної адаптації є наповнення принципу верховенства закону реальним змістом.

Проблемною є також невизначеність самого поняття «Європейське право», навколо якого точиться багато дискусій як в Україні, так і за її межами.

Важливе теоретичне значення має проблема співвідношення публічного і приватного права в правовій системі України. Пояснюється це необхідністю закріплення відповідних ідей і принципів приватного і публічного права у

чинному законодавстві України та подальшій їхній реалізації, що сприятиме виробленню відповідних орієнтирів, якими слід керуватись у правозастосовчій практиці.

Разом з цим, важливим питанням у процесі правової інтеграції України до права ЄС є законодавче закріплення та реалізація ринкових перетворень в нашій країні та надання надійних гарантій захисту прав людини.

Отже, адаптація законодавства України до законодавства Європейського Союзу є процесом послідовним і тривалим, який передбачає наближення правової системи України, включаючи законодавство, правотворчість, юридичну техніку, практику правозастосування тощо до правової системи ЄС відповідно до критеріїв, встановлених для держав-кандидатів на приєднання до ЄС. Тому для успішної реалізації стратегічної мети, а саме входження України до Європейського Союзу, необхідно, в першу чергу, мати чіткий та стабільний зовнішньополітичний курс, а також проводити ефективні та якісні правові реформи в усіх сферах діяльності щодо адаптації українського законодавства до європейських правових стандартів.

Список використаних джерел

1. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу : Закон України від 18 березня 2004 року № 1629-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 29. – Ст. 367.